

Oikeustapauskokoelma

Asia T-168/12

**Aguy Clement Georgias ym.
vastaan
Euroopan unionin neuvosto
ja
Euroopan komissio**

Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka — Zimbabwen tilanteen johdosta tiettyihin henkilöihin ja yhteisöihin kohdistetut rajoittavat toimenpiteet — Varojen jäädyttäminen — Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu — Syy-yhteys — Sellaisen oikeussäännön riittävän ilmeinen rikkominen, jolla annetaan yksityisille oikeuksia — Ilmeinen arviointivirhe — Perusteluvelvollisuus

Tiivistelmä – Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio (kahdeksas jaosto) 18.9.2014

1. *Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu — Vastuun syntymisen edellytykset — Lainvastaisuus — Vahinko — Syy-yhteys — Todistustaakka — Jonkun edellytyksen täyttymättä jääminen — Vahingonkorvauskanteen hylkääminen kokonaisuudessaan*

(SEUT 340 artiklan toinen kohta)

2. *Vahingonkorvauskanne — Vanhentumisaika — Alkamisajankohta — Normatiiviseen toimeen perustuva vastuu — Toimen haitallisten vaikutusten ilmenemisajankohta — Sen toimen antamispäivä, jossa kantaja mainitaan*

(SEUT 340 artiklan toinen kohta; unionin tuomioistuimen perussäännön 46 artikla ja 53 artiklan ensimmäinen kohta; neuvoston asetus N:o 314/2004, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 412/2007)

3. *Lainvastaisuusväite — Väitteen liitännäinen luonne — Varojen jäädyttämistä koskevat rajoittavat toimenpiteet — Vahingonkorvauskanne, joka on nostettu vanhentumisajan kuluessa mutta nostamatta kumoamiskannetta — Tutkittavaksi ottaminen*

(SEUT 263 ja SEUT 277 artikla; unionin tuomioistuimen perussäännön 46 artikla ja 53 artiklan ensimmäinen kohta)

4. *Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu — Vastuun syntymisen edellytykset — Lainvastaisuus — Vahinko — Syy-yhteys — Asetus, jossa säädetään rajoittavista toimenpiteistä lukuun ottamatta säännöksiä, joilla kielletään pääsy jäsenvaltion alueelle ja kauttakulku sen alueen kautta — Valtion alueelle pääsyn ja sen alueen kautta kulkemisen kieltäminen kuuluvat kolmansien valtioiden kansalaisten maahanpääsyn valvontaa koskevan suvereenin kansallisen toimivallan piiriin — Syy-yhteyttä ei ole*

(SEUT 340 artiklan toinen kohta; neuvoston asetus N:o 314/2004, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 412/2007)

5. *Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu — Vastuun syntymisen edellytykset — Lainvastaisuus — Toimielinten toiminnan lainmukaisuuden arviointi — Perustelujen puuttuminen tai puutteellisuus — Asiakysymyksen lainmukaisuudesta erillinen kysymys*

(SEUT 296 artikla ja SEUT 340 artiklan toinen kohta)

6. *Euroopan unioni — Toimielinten toimien laillisuuden tuomioistuINVALVONTA — Zimbabween kohdistetut rajoittavat toimenpiteet — Zimbabween tilanteen johdosta tiettyihin henkilöihin ja yhteisöihin kohdistetut rajoittavat toimenpiteet — Valvonnan ulottuvuus — Yleissääntöjen rajoitettu valvonta — Valvonta ulottuu tosiseikkojen arviointiin ja näytöstä varmistumiseen sellaisissa toimissa, joita sovelletaan tiettyihin yhteisöihin*

(EY 60 ja EY 301 artikla; neuvoston asetus N:o 314/2004, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 412/2007)

7. *Euroopan unionin oikeus — Periaatteet — Puolustautumisoikeudet — Zimbabween tilanteen johdosta tiettyihin henkilöihin ja yhteisöihin kohdistetut rajoittavat toimenpiteet — Toimielinten velvollisuus tutkia säännöllisesti uudestaan tilanne, joka on oikeuttanut rajoittavia toimenpiteitä sisältävän toimen antamisen, ja näiden toimien jatkamisen tarkoituksenmukaisuus — Ulottuvuus — Toimen lainvastaisuus riippuu näytöstä siitä, onko mainitun velvollisuuden loukkaamisella menettelyllistä merkitystä*

(Neuvoston asetus N:o 314/2004, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 412/2007)

1. Ks. tuomion teksti.

(ks. 24–26 kohta)

2. Ks. tuomion teksti.

(ks. 29–31 kohta)

3. Ks. tuomion teksti.

(ks. 34 ja 35 kohta)

4. Ks. tuomion teksti.

(ks. 43, 45 ja 46 kohta)

5. Ks. tuomion teksti.

(ks. 69 ja 71 kohta)

6. TuomioistuINVALVONNAN intensiteetin osalta on huomattava, että sellaisten yleisten sääntöjen osalta, joilla määritellään rajoittavia toimenpiteitä koskevat yksityiskohdat, neuvostolla on laaja harkintavalta siltä osin, mitä seikkoja se ottaa huomioon määritessään EY 60 ja EY 301 artiklan nojalla taloudellisia ja rahoituksellisia pakotetoimia yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan osalta hyväksytyn yhteisen kannan mukaisesti. Erityisesti siksi, että yhteisöjen tuomioistuimet eivät voi korvata omalla arvioinnillaan sitä, miten neuvosto on arvioinut todisteita, tosiseikkoja ja olosuhteita, joiden vuoksi pakotetoimia on perusteltua toteuttaa, valvonnan, jota unionin yleinen tuomioistuin suorittaa, on rajoitettava menettelyä ja perusteluja koskevien sääntöjen noudattamisen ja tosiseikkojen aineellisen paikkansapitävyyden sekä sen tarkistamiseen, ettei tosiseikkojen arvioinnissa ole tehty ilmeistä

arviointivirhettä ja ettei harkintavaltaa ole käytetty väärin. Tämä rajoitettu valvonta koskee erityisesti sellaisten tarkoituksenmukaisuuteen liittyvien näkökohtien arviointia, joihin tällaiset toimenpiteet perustuvat.

Tässä asiayhteydessä on kuitenkin otettava huomioon EY 60 ja EY 301 artiklassa tarkoitettua kolmannen maan käsitettä koskeva oikeuskäytäntö, jonka mukaan kolmannen maan käsite kattaa tällaisen maan johtajat sekä tällaisten johtajien lähipiiriin kuuluvat tai heidän määräysvallassaan suoraan tai välillisesti olevat henkilöt ja yhteisöt. Tästä seuraa, että kun neuvosto aikoo näiden artiklojen nojalla toteuttaa rajoittavia toimenpiteitä, jotka kohdistuvat tällaisen maan johtajiin sekä tällaisten johtajien lähipiiriin kuuluviin tai heidän määräysvallassaan suoraan tai välillisesti oleviin henkilöihin ja yhteisöihin, se kylläkin voi tätä alaa koskevaa laajaa harkintavaltaansa käyttäen määrittellä toteutettavien toimenpiteiden kohteena olevat johtajat ja heidän lähipiirinsä suppeammin tai laajemmin, mutta se ei voi laajentaa toimenpiteiden soveltamisalaa niin, että se kattaa henkilöt tai yhteisöt, jotka eivät kuulu kumpaankaan edellä mainituista ryhmistä.

On lisäksi todettava, että jos neuvosto määrittelee abstraktisti arviointiperusteet, joiden täyttyessä saattaa olla perusteltua sisällyttää henkilö tai yhteisö niiden henkilöiden tai yhteisöjen luetteloon, joihin EY 60 ja EY 301 artiklan nojalla toteutetut rajoittavat toimenpiteet kohdistuvat, unionin yleisen tuomioistuimen on valvottava asianomaisen henkilön tai yhteisön esittämien oikeudellisten perusteiden tai tarvittaessa omasta aloitteestaan huomioon ottamiensa oikeudellisten perusteiden perusteella, vastaako tapaus neuvoston määrittelemiä arviointiperusteita. Tämä valvonta kattaa niiden tosiseikkojen ja olosuhteiden arvioinnin, joihin on vedottu sen osoittamiseksi, että kyseisen henkilön tai yhteisön sisällyttäminen rajoittavien toimenpiteiden kohteena olevien henkilöiden ja yhteisöjen luetteloon oli perusteltua, sekä niiden todisteiden ja tietojen paikkansapitävyyden varmistamisen, joihin tämä arviointi perustui. Unionin yleisen tuomioistuimen on myös varmistuttava siitä, että puolustautumisoikeuksia on kunnioitettu ja että perusteluvelvollisuutta on tältä osin noudatettu, sekä tilanteen vaatiessa siitä, että sellaiset pakottavat näkökohdat, joihin neuvosto on poikkeuksellisesti vedonnut välttyäkseen puolustautumisoikeuksien ja perusteluvelvollisuuden noudattamisesta, ovat perusteltuja.

(ks. 52 ja 72–74 kohta)

7. Puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen menettelyssä, joka on saatettu vireille tiettyä henkilöä vastaan ja joka voi johtaa hänelle vastaiseen toimeen, on unionin oikeuden perusperiaate, ja näiden oikeuksien kunnioittaminen on varmistettava myös silloin, kun tätä menettelyä ei ole mitenkään säännelty. Tämä periaate edellyttää, että kyseessä olevalle henkilölle on annettava mahdollisuus esittää asianmukaisesti kantansa seikoista, joihin voidaan vedota häntä vastaan myöhemmin toteutettavassa toimessa.

Mitä tältä osin tulee kantajan kirjaamiseen asetuksen N:o 412/2007 mukaisesti, jolla muutettiin asetusta N:o 314/2004 eräiden Zimbabwen osalta toteutettujen rajoittavien toimenpiteiden suhteen, unionin toimielimet olivat velvollisia tarkastelemaan säännöllisesti uudelleen tilannetta, jonka vuoksi oli ollut perusteltua hyväksyä rajoittavat toimenpiteet, ja sitä, oliko niiden voimassaoloa tarkoituksenmukaista jatkaa. Näin on sitäkin suuremmalla syyllä, koska toimenpiteillä rajoitettiin niiden kohteena olevien henkilöiden omistusoikeuden käyttöä, minkä lisäksi rajoitusta on pidettävä huomattavana, kun otetaan huomioon riidanalaisen varojen jäädyttämisen yleinen ulottuvuus.

Kun on kysymys kumoamiskanteesta, puolustautumisoikeuksien loukkaaminen johtaa kuitenkin kyseisen toimen kumoamiseen vain, jos menettely olisi ilman tätä sääntöjenvastaisuutta voinut johtaa erilaiseen lopputulokseen. Tilanteessa, jossa kantaja vaatii vahingonkorvauskanteella korvausta vahingosta, jonka hän väittää aiheutuneen siitä, että tointa hyväksyttäessä tai sen voimassaoloa jatkettaessa on loukattu hänen puolustautumisoikeuksiaan, ja jossa kantaja ei ole nostanut kumoamiskannetta kyseisestä toimesta, pelkkä vetoaminen väitettyyn puolustautumisoikeuksien loukkaamiseen ei riitä osoittamaan vahingonkorvauskannetta perustelluksi. Tämän lisäksi on selvítettävä, mihin perusteisiin ja todisteisiin asianomainen olisi vedonnut, jos hänen

puolustautumisoikeuksiaan olisi kunnioitettu, ja tarvittaessa näytettävä toteen, että nämä perusteet ja todisteet olisivat hänen tapauksessaan voineet johtaa erilaiseen lopputulokseen ja erityisesti siihen, ettei riidanalaisen rajoittavan toimenpiteen, jolla hänen varansa jäädettiin, voimassaoloa olisi jatkettu.

(ks. 100 ja 105–107 kohta)